

ZINIG

Lidwien Chorus ♦ Anouk Heling
Roelie de Weerd ♦ Jan Bruins ♦ Dick Blancke
Hans Katerberg ♦ Gerdina

Lösse verkoop: € 3,95

ISSN 0254-2633

9 770254 263032

LIDWIEN CHORUS

A woman with blonde hair, wearing a blue long-sleeved shirt and a dark apron, is smiling while operating a large, black, vintage-style metal press. The press is mounted on a wooden workbench. The background shows a workshop with wooden walls, several windows, and framed pictures of birds. A fluorescent light fixture is visible on the ceiling. The text 'Nooit hen boeten zonder verrekieker' is overlaid on the bottom half of the image.

Nooit hen boeten zonder
verrekieker

Koj in hoes bij Lidwien Chorus in Örvelt dan ziej vogels. Niet allén in de tuun, nee, veural an de muren. Die hangt vol lithografieën en aquarellen waarop kraloogies je ankiekt. Hoender, eenden, oelen; van alles hangt der. De vogel is al jaoren hét onderwarp veur de 65-jaorige kunstenares en der staot nog veul soorten op heur verlangiesie.

TEKST
ANNEMIEK MEIJER

FOTO'S
ROELOF JONKER

Ze pakt een boekie oet een la. 'Kijk, deze was het. Daar keek ik vaak in.' Een old boekie over vogelsoorten. Lidwien Chorus hef het as wichie lichtkaans wal doezend maal in handen had. Het was van heur pap, een echte liefhebber. Ze keek in de tuun of ze de vogels oet het boekie zag of nam het met hen de dunen in de buurt van het Zuid-Hollandse Oegstgeest, waar ze opgruide. 'Ik dacht: veel van de vogels in het boekje zal ik wel nooit in het echt zien, maar ik heb er inmiddels heel wat gezien. Uiteindelijk ben ik een nog veel grotere vogelliefhebber geworden dan mijn vader', lacht ze.

Warken op een stien

Nao heur middelbareschoeltied gung ze hen de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. Ze volgde de opleiding lerares tekenen/kunstgeschiedenis. Daornao gung ze hen de Haagse Vrije Academie. 'Ik ontdekte daar dat ik erg hield van de grafische technieken. Ik zat dus veel in het grafieklokaal', herinnert ze zich. 'Ik was begonnen met vrij schilderen, maar dat sprak me minder aan. Tijdens die lessen werd vooral veel gekletst in plaats van geschilderd. Socialistisch gedoe. Daar had ik niks mee. Daarom koos ik voor lithografie. Het mooie daarvan is dat je werkt op een steen. Die blijft gewoon liggen als het werk nog niet af is. Hij belande dus in ieder geval niet als een prop papier in de prullenbak.'

Um een litho te maken, moej warken met vette inkt of kriet op een stien. Dan rol ie de stien in met drukinkt. Allent de vette dielen van de stien nimt de inkt op, de rest niet. Nao het inrollen kan de ofbeelding op de stien deur middel van een pers overbracht worden op papier. Woj meer kleuren gebroeken, dan moej veur elke aparte kleur het drukproces herhalen. Zo kriej meerdere drukgangen. Van een 'gewoon' schilderij hej altied maor ien uniek exemplaar, maor met dizze druktechniek kuj ien ofbeelding veul vaker ofdrukken en zo kuj een oplage maken.

Teleac-cursus

In 1974 meuk Lidwien heur eerste litho. Heur leraar

veur heur een talent. 'Het was een litho van mijn kat. Hij werd meteen zes keer verkocht. In die tijd was de artotheek (kunstuitleen, red.) in opkomst en daar ging mijn werk ook naartoe. Via de artotheek werd daarna vrij snel al werk van mij verkocht. Dat was een enorme stimulans voor me om door te gaan. Omdat ik vanaf mijn zesde vogelliefhebber was, besloot ik vogels als onderwerp te nemen.'

“Het observeren van een vogel is bijna meditatief”

Ze haalde ok heur bevoegdheid veur leraar middelbaar onderwijs en gung in deeltied warken op middelbare scholen in Wassenaar en Den Haag. Ze wol gien volledige baan um ok tied te hebben veur het maken van heur eigen kunst. >>>

Ze exposeerde geregeld en warkte ok nog met an een Teleac-cursus grafische technieken veur under andere hoesvrouwen. In een warkmap weur stappie veur stappie oetlegd hoe aj bijveurbeeld een litho maakt.

'Nadat onze dochter is geboren, ben ik wel tien jaar gestopt met lithografie', klinkt het haost verontschuldigend. 'Toen zij in 1987 kwam, moest de lithopers het huis uit en de wieg erin. Maar toen ik jaren later een keer in de Grafische Werkplaats Den Haag kwam en ontdekte dat er weinig gebruik werd gemaakt van de lithopers, ben ik weer begonnen.' Lachend: 'Daar lag ook een map van de Teleac-cursus en zo heb ik het, met steun van mijn eigen cursusmateriaal, weer opgepakt.'

Op reis

Vogels in heur miest karakteristieke holding ofbeelden, dat is veur Lidwien de oetdaging. Ze wil een perfecte weergave maken. Hoe ze dat veur mekaar kreg? Kieken. Vogels bestuderen in heur eigen leefgebied. Reisde ze in vroggere jaoren nog deur Nederland um een bepaolde soort te zien, tegenwoordig mak ze reizen deur hiel Europa um de vogels op heur verlangliesie bestuderen te kunnen. 'Ik observeer ze nauwkeurig. Wat doen ze? Hoe gedragen ze zich?'

“Na een tenniswedstrijd kan ik precies vertellen welke vogels ik heb gehoord”

Hoe ziet het verendek er precies uit? Ik fotografeer ze en zoek informatie op in vogelboeken. Maar als ik uiteindelijk een litho maak, doe ik dat uit mijn hoofd.'

Veur de parelduker hef ze drei maal hen Scandinavië west, vertelt ze en veur de iesduker gung ze speciaal naor IJsland. 'Ik ga met groepsreizen mee, vaak met andere vogelliefhebbers. Meestal mail ik de gids van tevoren al naar welke vogel ik op zoek ben, zodat hij erop kan letten. Als we die soort dan vinden tijdens de reis, zeg ik: 'Laat mij hier maar een tijd alleen achter.' Dan breng ik een dag alleen in het gebied door en heb ik alle tijd om die vogel te bestuderen.' Under-tussen genöt ze van de stilte van de vaak prachtige natuur um heur hen. 'Het is bijna meditatief', zeg ze met een briede glimlach.

'Het is wel een vrij autistisch gebeuren, hoor, zo'n reis. Meestal zit ik tussen allemaal mannen die lijstjes mee hebben en zoveel mogelijk vogels willen zien. Daar gaat het mij helemaal niet om.' Lidwien giet veur die iene soort die ze in heur heufd hef. 'Ik ben ook geen spotter. Je zult mij nooit tussen alle mannen met teelenzen zien staan als ergens in Nederland een bijzondere vogel is gezien. Die vogel zit dan namelijk niet in zijn natuurlijke leefgebied en daar ben ik juist wel naar op zoek.'

Vrömde vogel

Wat der nou zo mooi is an al die vogels, daar kan ze haost gien antwoord op geven. 'Van jongs af aan ben ik erop gefocust. Vanochtend had ik bijvoorbeeld een tenniswedstrijd; na zo'n wedstrijd kan ik de andere dames precies vertellen welke vogelsoorten ik allemaal heb gehoord. Ik herken alle geluiden.'

'Of ik een vreemde vogel ben?' Ze schöt in de lach. 'Ik denk dat er zeker mensen zijn die dat vinden. Ik ga bijvoorbeeld bijna nooit naar buiten zonder mijn verrekijker. Wandelen met mij is daarom voor mijn man niet altijd leuk, want ik stop heel vaak om naar vogels te kijken.' Heur verhoezing vanoet de Randstad naor Drenthe tien jaor leden is ok ingeven deur de veule vogels die Lidwien hier zag. 'Mijn tweelingzus is zo'n dertig jaar geleden naar Wezup verhuisd, dus we kwamen hier regelmatig. Zo ontdekte ik dat hier veel vogels zijn.'

Ongeveer vieftig soorten hef ze verieuwigd, schat ze. 'Ik heb een duidelijke voorkeur voor duikers, uilen, spechten en hoenders. Dat zijn allemaal oervogels. Ze komen al op heel oude vogelplaten voor. Die vogelsoorten hebben iets mystieks, vind ik.' Ze warkt in hoes in de warkkamer of in het atelier naost heur hoes. Daor stiet ok de op zien minst honderd jaor olde drukpers, die ze kregen hef van de vrouw van heur overleden dörpsgenoot Toon Wegner, die ok graficus was.

Schotse sneihoen

De dreihals is ien van de vogels op heur verlangliesie. 'Dat is een spechtje. Daar loop ik al een tijd mee in mijn hoofd. Maar ook de velduil en de sperweruil wil ik nog afbeelden. Ik heb verder ook nog meerdere hoenders op mijn lijstje staan.' Even is ze stil. 'O ja, en de boomkruiper. En nog een ander uiltje, waarvoor ik naar Griekenland moet, de dwergooruil.'

Genog wark te doen nog dus. Met het maken van ien litho is ze twee tot drei maanden zucht. 'Tussendoor maak ik aquarellen. Dat doe ik ook wel in opdracht. De overeenkomst met het maken van een litho is dat je dat wat je wilt laten staan, moet uitsparen.' Een andere overeenkomst is dat het beide moeilijke technieken bint. En dan is heur wark ok nog hiel netties en verfijnd. Lidwien: 'Ik een perfectionist? Ze zeggen het, ja.' De vogel die heur het mieste wark kost hef, is de Schotse sneihoen. Veural de achtergrond was stoer.

As ze argens een tentoonstelling hef – en dat komp geregeld veur – wil ze altied nei wark of hebben um te kunnen laoten zien. 'Voor elke expositie wil ik een of twee nieuwe litho's af hebben. Dat moet van mezelf en daar wijkt alles voor. Wekenlang ben ik druk met een bepaald werk. Vaak heb ik ideeën in mijn hoofd, maar word ik door de druktechniek gedwongen er anders naar te kijken. Het drukproces is heel interessant.

Het blijft boeiend en spannend, al die lagen en kleuren over elkaar.' Zuch twee maal an dezölfde vogel waogen, döt ze niet. 'Dan heb ik de perfecte versie immers al gemaakt.'

Litho van een dwergoel

Colofon

Zinnig is een uitgave van het Huus van de Taol/Het Drentse Boek en verschient zes maol in 't jaor. *Zinnig* is hét tied-schrift veur iedereen die wat met Drenthe, Drenten én de streektaol hef.

ISSN 2542-6303

Redactie

Erwin Kikkers (eindredactie)
Leny Hamminga
Annemiek Meijer
Baukje Bloemert

Correctie

Klari Arp

Ontwerp

In Ontwerp, Assen

Opmaak

Hermien Haar

Druk

Drukkerij Van Gorcum,
Assen

Umslagfoto

Robbert Oosting

Adverteren

Woj ok adverteren in *Zinnig*?
Dat kan vanzölf! Nim contact op met de redactie via redactie@huusvandetaol.nl of bel naor 0593-371010 en vraog naor de meugelkheden.

© Reprorecht

Zunder metweten van de redactie mag der niks overnummen worden uut *Zinnig*. Anvraogen, met reden umkleed en under vermelding van naom, adres, emailadres, telefoonnummer geern naor: redactie@huusvandetaol.nl

Huus van de Taol

Raadhuisplein 1
9411 NB Beilen
T 0593 37 10 10
info@huusvandetaol.nl
www.huusvandetaol.nl

Het Huus van de Taol is ok te vinden op:

Het Huus van de Taol wordt financieel ondersteund deur:

provincie **D**renthe